

منافع عمومی

و

سلب مالکیت خصوصی

بهاره صفی خانی

مدرس دانشگاه

نشر انصار

سرشناسه  
 عنوان و نام پدیدآور  
 مشخصات نشر  
 مشخصات ظاهری  
 شابک  
 وضعیت فهرست نویسی  
 یاداشت  
 یادداشت  
 ماره کتابشناسی ملی

: صفی خانی، بهاره  
 : منافع عمومی و سلب مالکیت خصوصی  
 : مشهد: انصار، ۱۳۹۴  
 : ۱۱۲ ص.  
 : ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۸۳-۵۰-۵  
 : فیهای مختصر  
 : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی:  
 : <http://opac.nli.ir> قابل دسترسی است  
 : ۳۸۳۵۱۴۳

## منافع عمومی و سلب مالکیت خصوصی

مؤلف : بهاره صفی خانی

ناشر : انصار

صفحه آرای: منصوره بقایی

نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۴

شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: معین

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۸۳-۵۰-۵

قیمت : ۱۰۰۰۰ تومان

دفتر و مرکز پخش: مشهد- تلفن و نمابر ۳۲۲۵۷۴۳۰ همراه ۰۹۱۵۱۱۵۵۸۴۱

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

## فهرست مطالب

| عنوان                                     | صفحه |
|-------------------------------------------|------|
| مقدمه.....                                | ۷    |
| بخش اول: کلیات.....                       | ۹    |
| فصل اول: تاریخچه و تعاریف.....            | ۱۱   |
| مبحث اول: پیشینه تاریخی مالکیت.....       | ۱۱   |
| مبحث دوم: تعاریف و اوصاف مالکیت.....      | ۱۳   |
| مبحث سوم: اقسام مالکیت.....               | ۱۵   |
| گفتار اول: مالکیت دولتی.....              | ۱۵   |
| گفتار دوم: مالکیت عمومی.....              | ۱۶   |
| گفتار سوم: مالکیت خصوصی.....              | ۱۸   |
| فصل دوم: نظریه های مالکیت.....            | ۲۱   |
| مبحث اول: اسلام و مالکیت.....             | ۲۱   |
| مبحث دوم: مکاتب غربی و مالکیت.....        | ۲۳   |
| گفتار اول: لیبرالیسم و مالکیت.....        | ۲۳   |
| گفتار دوم: سوسیالیسم و مالکیت.....        | ۲۴   |
| فصل سوم: حقوق بشر و مالکیت.....           | ۲۷   |
| مبحث اول: تاریخچه و مبانی حقوق بشر.....   | ۲۷   |
| گفتار اول: سیر تکاملی مفهوم حقوق بشر..... | ۲۷   |
| گفتار دوم: مبانی فکری مفهوم حقوق بشر..... | ۳۰   |
| بند اول: دیدگاه انسان شناختی.....         | ۳۰   |
| بند دوم: دیدگاه معرفت شناختی.....         | ۳۱   |
| بند سوم: دیدگاه حقوق شناختی.....          | ۳۱   |

|                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|
| مبحث دوم: نسبت حقوق بشر و مالکیت                                           | ۳۲  |
| گفتار اول: جایگاه حاکمیت در اندیشه های حقوق بشری                           | ۳۲  |
| گفتار دوم: حق مالکیت و اعلامیه جهانی حقوق بشر                              | ۳۳  |
| بخش دوم: محدودیت ها                                                        | ۳۵  |
| فصل اول: قوانین محدود کننده مالکیت خصوصی                                   | ۳۷  |
| مبحث اول: دولت و مالکیت خصوصی                                              | ۳۷  |
| مبحث دوم: محدودیت های مالکیت در قانون اساسی                                | ۶۵  |
| مبحث سوم: مالکیت حقوقی قوانین، مقررات و تصویب نامه های محدود کننده مالکیت  | ۷۳  |
| گفتار اول: ماهیت حق- قبی تملک اراضی اشخاص از سوی دولت                      | ۷۴  |
| بند اول: نظریه عد (ق ا ا د)                                                | ۷۴  |
| بند دوم: نظریه ایقاع                                                       | ۷۷  |
| گفتار دوم: شرایط تملک املاک، اراضی                                         | ۷۷  |
| بند اول: شرایط اساسی صحت معاملات                                           | ۷۷  |
| بند دوم: شرایط راجع به اشخاص تملک کننده                                    | ۷۹  |
| فصل دوم: ملاحظات دربارہ قوانین محدود کننده مالکیت خصوصی و نسبت آن با عدالت | ۹۳  |
| مبحث اول: عدالت و تعاریف مختلف آن                                          | ۹۳  |
| مبحث دوم: جایگاه عدالت در قوانین محدود کننده مالکیت                        | ۱۰۷ |
| منابع                                                                      | ۱۱۱ |

## مقدمه

یکی از حقوقی که از دیرباز برای بشر شناسایی شده حق مالکیت است و این حق آن چنان مهم است که در اعلامیه جهانی حقوق بشر جزء نخستین حقوق به آن تصریح شده و نیز این حق مانند سایر حقوق پایه که برای به رسمیت شناختن آن ها مبارزات و مناقشات زیادی صورت گرفته، مورد نقاش بوده و انواع محدودیت ها برای آن و در راه استقرار آن وجود داشته است، زیرا مالکیت بعد از حق حیات، یکی از اصلی ترین حقوق هر فرد انسانی است و اهمیت فراوان دارد، صورت فرد محروم از مالکیت خصوصی بسیار مشکل است بنابراین اگر قرار باشد قوانینی این حق را محدود یا سلب کنند باید توجیهی، قابل دفاع و محکم داشته باشند، درحقیقت در این نوشتار این توجیه را به عدالت تعبیر می کنیم و انگیزه انتخاب این موضوع را همان اصلی که بنام «عدالت» است قرار می دهیم انگیزه انتخاب این موضوع، حس عدالت خواهی و ضرورت عادلانه رد این رانین است.

در این نوشتار پرسشهای عدیده ای مطرح می شود که می توان با بررسی عمیق و موشکافانه قوانین و مقررات حقوقی به آنها پاسخ دهد، پرسش هایی از قبیل: مالکیت به چه معناست؟ پیشینه مالکیت کدام است؟ اوصاف اساسی آن چیست؟ اقسام مالکیت کدامند و نیز مهمترین پرسشی که این نوشته سعی در پاسخ به آن دارد این است که محدودیت های موجود بر سر راه این حق کدامند؟ اگر محدودیت هایی در قالب قانون در مقابل حق مالکیت خصوصی ایجاد مانع می کنند، ماهیت این قوانین چیست؟ به تعبیر دیگر قوانین محدودکننده مالکیت خصوصی کدامند؟ بررسی نسبت این قوانین با مفهوم عدالت

وظیفه اصلی این کتاب است، به عبارت دیگر آیا همه این قوانین عادلانه اند و اگر نیستند موارد تقابل آنها با مفهوم عدالت کدامند؟

این موارد و پرسش‌هایی از این دست و کوشش در ارائه پاسخ به آنها هدف این نوشتار است اگر این کتاب بتواند به این پرسش‌ها پاسخی قانع کننده بدهد و اندک نوری بر زوایای تاریک برخی از این پرسش‌ها بیندازد بی گمان در رسیدن به هدف خود موفق بوده است.

بخش اول این نوشته مشتمل بر کلیات دارای سه فصل است و بخش دوم آن با عنوان محدودیت‌ها دو فصل دارد، در بخش کلیات با تاریخچه و اوصاف و اقسام مالکیت و رابطه حقوق بشر با مالکیت آشنا می شویم و در بخش دوم اقسام محدودیت‌ها بر سر این حق را می کاویم. امید است این نوشته بتواند در ایفای وظیفه ای که برعهده گرفته است موفق باشد.